

[Начало](#) > ... > [Вашите Права](#) > [Жертви На Престъпления](#) > [Права На Жертвите - По Държави](#) > 2 -
Съобщаване за извършено престъпление. Моите права по време на разследването или съдебния процес

2 - Съобщаване за извършено престъпление. Моите права по време на разследването или съдебния процес

Как мога да съобща за извършено престъпление?

Сигнали за престъпления могат да се подават до компетентната прокуратура в писмен вид, устно или чрез други средства.

Ако съобщите за престъпление устно, ще бъдете предупреден относно последствията от подаването на лъжливи жалби. При устно подаване на сигнал се изготвя писмен протокол, а сигналите, подадени по телефона или чрез други телекомуникационни средства, по възможност се записват в електронен вид и се изготвя официален документ.

Жертвите, съобщили за престъпление, получават писмено потвърждение, в което се съдържат основните данни за съобщеното престъпление. Жертвите, които не говорят или не разбират езика, използван от органите, могат да съобщят за престъплението на собствения си език, като им се осигурява устен преводач или друго лице, което говори и разбира както езика на компетентния орган, така и езика на жертвата. Жертвите, които не говорят или не разбират езика, използван от органите, могат да поискат писменото потвърждение да бъде преведено на техния език, без да заплащат за това.

Ако сигнал за престъпление бъде подаден до съд, до полицията или до грешната прокуратура, те получават сигнала и незабавно го препращат до компетентната прокуратура.

Прокурорът незабавно вписва сигнала за престъплението в регистъра на съобщените престъпления, освен ако законът не предвижда друго.

Ако прокурор само получи данни за извършено престъпление или сигнал от жертвата, той изготвя официален документ, вписва го в регистъра на разните престъпления и процедира съгласно разпоредбите на закона.

Ако даден сигнал не съдържа подробности за престъпление, т.е. прокурорът не може да установи за какво престъпление се съобщава, той го описва в регистъра на разните престъпления и се обръща към лицето, подало сигнала, с искане да предостави допълнителна информация до 15 дни.

Ако лице, съобщаващо за престъпление, не отговори на искането за допълнителна информация, прокурорът изготвя официален документ за това. След изтичане на срока за подаване на допълнителна информация прокурорът трябва да съобщи за това на прокурор от по-висок ранг в рамките на осем дни. Прокурорът от по-висок ранг може да разпореди сигналът за престъплението да бъде заведен в регистъра на съобщените престъпления.

Как мога да разбера какво е развитието по случая?

Два месеца след подаването на жалба за извършено престъпление или съобщаването за престъпление, жертвата или увреденото лице може да поиска от прокурора да ги уведоми за действията, които са били предприети по жалбата или сигнала за престъпление. Прокурорът трябва да уведоми жертвата за предприетите действия в разумен срок, но не по-късно от 30 дни след получаването на писменото искане, освен ако това не би засегнало производството. Ако прокурорът реши да не предоставя такава информация, той трябва да уведоми за това жертвата или увреденото лице.

Жертва, която участва в наказателно производство като увредено лице, има право да получи информация за изхода от производството.

Имам ли право на правна помощ (по време на разследването или съдебния процес)? При какви условия?

В допълнение към горепосочените права, преди да бъдат разпитани, жертвите на сексуални престъпления и трафик на хора имат правото на безплатна консултация с правен съветник и може да им бъде определен процесуален представител. Разноските за съветник/процесуален представител се заплащат от държавата.

Ако жертвата на престъплението е дете, то се ползва с всички права, посочени по-горе, както и с правото на представител, разноските за когото се заплащат от държавата.

Жертвите на престъпления имат право на първична и вторична правна помощ. Такава помощ се предоставя безплатно на жертвите на тежки престъпления, които търсят обезщетение за вредите, претърпени в резултат от престъплението.

В закона за безплатната правна помощ се предвижда първична и вторична правна помощ.

Първичната правна помощ обхваща обща правна информация, правни съвети, подаване на писмени изявления до публичноправните органи, Европейския съд по правата на човека и международните организации в съответствие с международните договори и вътрешните процедурни правила за тяхната работа, процесуално представителство в производства пред публичноправните органи и правна помощ при извънсъдебното разрешаване на спорове.

Първичната правна помощ може да бъде предоставяна по всякакви правни въпроси, при условие че:

- молителят няма достатъчно познания или способности да предяви своите права;
- молителят не е получил правна помощ съгласно специално законодателство;
- подадената молба не е явно неоснователна;
- материалното състояние на молителя е такова, че заплащането за професионална правна помощ би могло да застраши неговата прехрана или прехраната на членовете на неговото домакинство.

Молители, търсещи първична правна помощ, трябва да се обърнат директно към лице, предоставящо първична правна помощ

Вторичната правна помощ обхваща правни съвети, подаване на писмени изявления в процедури за защита на правата на работниците пред работодателя, подаване на писмени изявления в съдебните производства, процесуално представителство в съдебните производства, правна помощ при доброволно уреждане на спорове, освобождаване от плащане на съдебни разноски и освобождаване от плащане на съдебни такси.

Вторичната правна помощ може да бъде предоставена, ако:

- а. производството е сложно;
- б. молителят не е способен сам да се представлява;
- в. материалното състояние на молителя е такова, че заплащането за професионална правна помощ би могло да застраши неговата прехрана или прехраната на членове на неговото домакинство;
- г. делото не представлява злоупотреба с производство;
- д. през последните шест месеца подобна молба на молителя не е била отхвърляна за умишлено предоставяне на невярна информация; както и
- е. молителят не е получил правна помощ съгласно специално законодателство.

Вторична правна помощ се предоставя, без определяне на материалното състояние, ако молителят е:

- а. дете, което участва в производството за издръжка;
- б. жертва на тежко престъпление, която участва в производство за упражняване на правото си на обезщетение за вредите, претърпени в резултат на престъплението;
- в. лице, което е получател на плащания за издръжка съгласно специално законодателство, уреждащо упражняването на права в системата за социалната сигурност; или

- г. лице, което е получател на право на пенсия съгласно Закона за правата на ветераните от Хърватската война за независимост и членовете на техните семейства и Закона за защита на военните и цивилните инвалиди от войната.

Молители, търсещи вторична правна помощ, трябва да подадат своите молби до компетентната служба. Молбата се подава по образец.

Мога ли да поискам да ми бъдат заплатени направените разноски (за участие в разследването/съдебния процес)? При какви условия?

На подсъдимите, които са признати за виновни, съдът разпорежда да заплатят разноските по производството, освен ако не отговарят на условията за цялостно или частично освобождаване от заплащане на разноските.

Когато наказателно производство бъде прекратено или когато съдът оправдае подсъдимия или оттегли обвиненията, в съдебното решение се постановява, че разноските по наказателното производство съгласно член 145, параграф 2, точки 1—5 от този закон, неизбежните разходи, направени от подсъдимия, и неизбежните разходи и такси на защитника се поемат от държавата, освен в случаите, в които законът предвижда друго.

Мога ли да обжалвам, ако случаят бъде приключен преди да се стигне до съд?

Жертвите, чиито жалби за извършено престъпление са били отхвърлени, могат сами да започнат провеждането на наказателно преследване.

Ако прокурорът констатира, че няма основание за наказателно преследване за престъпление, за което наказателното производство се образува служебно, или за образуване на наказателно преследване на което и да било от лицата, за които е подаден сигнал, той трябва да уведоми жертвата в срок до осем дни, като посочи, че жертвата може сама да започне провеждането на наказателно преследване. Това трябва да бъде направено и от съда, ако той постанови решение за прекратяване на производство поради това, че прокурорът се е отказал от наказателно преследване в други случаи.

Мога ли да участвам в съдебния процес?

Съгласно този закон в наказателното производство увреденото лице има право:

- да използва собствения си език, включително жестомимичен език, както и да поиска помощта на устен преводач, ако не говори или не разбира хърватски език, или тълковник, ако увреденото лице е глух или сляпо-глух гражданин;
- да подаде свързан имуществен иск и искане за налагане на временни обезпечителни мерки;
- на процесуално представителство;
- да представи факти и доказателства;
- да присъства на събирането на доказателствата;
- да присъства на производството, да участва в събирането на доказателствата и да направи заключително изявление;
- да се запознае с преписката по делото съгласно член 184, параграф 2 от този закон;
- да поиска информация от прокурора за действията, предприети по неговия сигнал, и да подаде жалба до по-горестоящ прокурор;
- да обжалва;
- да иска възстановяване на предишното положение;
- да бъде уведомено за изхода от наказателното производство.

Каква е официалната ми роля в съдебния процес? Например, дали съм

или мога да избира да бъда: жертва, свидетел, граждански ищец или частен обвинител?

Жертвите на престъпления са физически лица, които са претърпели физически и психологически вреди, имуществени щети или съществено нарушение на основните права и свободи като пряко следствие от престъпление. Жертви на престъпление могат да бъдат още съпруг/а, партньор, партньор в живота, неформален партньор в живота и низходящи родственици на лицето, чиято смърт се дължи пряко на престъплението, а ако няма такива — възходящи родственици или братя и сестри на лицето, чиято смърт се дължи пряко на престъплението. Всички лица на законна издръжка на починалия също се смятат за жертви на това престъпление.

Увредено лице е жертва на престъпление или юридическо лице, което е претърпяло вреда в резултат на престъпление, и участва в наказателното производство в това си качество.

Качеството на страна или участник в производството не зависи от волята на даденото лице, а от ролята, която лицето е имало в наказателноправния случай. В предвидените от закона случаи всеки може да се окаже във всяка от горепосочените процесуални роли; изборът, който те имат, е свързан с правата, които желаят да упражнят като увредено лице или жертва на престъпление.

Какви са правата и задълженията ми в това качество?

Жертвата на престъпление има право:

- на достъп до службите за подкрепа на жертвите на престъпления;
- на ефективна психологическа и друга професионална помощ и подкрепа от органи, организации и институции за оказване на подкрепа на жертвите на престъпления, съобразно закона;
- на защита от сплашване и отмъщение;
- на защита на нейното достойнство по време на изслушванията ѝ като свидетел;
- да бъде изслушана без необосновано забавяне след подаването на жалба за извършено престъпление и впоследствие да бъде разпитвана само доколкото е необходимо за целите на наказателното производство;
- да бъде придружавана от доверено лице при предприемането на всички действия, в които участва;
- спрямо нея да се предприемат минимални медицински процедури и единствено ако те са абсолютно необходими за целите на наказателното производство;
- да подаде молба за започване на наказателно преследване или тъжба съгласно Наказателния кодекс, да участва в наказателното производство в качеството на увредено лице, да бъде уведомена за отхвърлянето на жалбата за извършено престъпление (член 206, параграф 3 от този закон) и за отказа на прокурора от наказателно преследване, както и за правото ѝ да започне самостоятелно провеждане на наказателното преследване без прокурора;
- да бъде уведомена от прокурора за действията, предприети по нейната жалба (член 206а от този закон), и да подаде жалба до по-горестоящ прокурор (член 206b от този закон);
- да бъде информирана, по нейно искане и без необосновано забавяне, относно освобождаването на извършителя на престъплението от предварителния арест или от затвора, бягството на извършителя на престъплението от затвора или освобождаването му от изтърпяването на наказанието лишаване от свобода, както и относно мерките, предприети за защитата на жертвата;
- да бъде информирана по нейно искане относно всяко окончателно решение, с което наказателното производство се прекратява.
- на други права, предвидени по закон.

Жертва, която участва в наказателно производство като увредено лице, има право:

- да използва собствения си език, включително жестомимичен език, както и да поиска помощта на устен преводач, ако не говори или не разбира хърватски език, или тълковник, ако увреденото лице е глух или сляпо-глух гражданин;
- да заведе иск за щети и временни обезпечителни мерки;
- на процесуално представителство;
- да представи факти и доказателства;
- да присъства на събирането на доказателствата;

- да присъства на производството, да участва в събирането на доказателствата и да направи заключително изявление;
- да се запознае с преписката по делото съгласно закона;
- да поиска информация от прокурора за действията, предприети по нейния сигнал, и да подаде жалба до по-горестоящ прокурор;
- да обжалва;
- да иска възстановяване на предишното положение;
- да бъде уведомена за изхода от наказателното производство.

В допълнение към правата на жертвите съгласно този закон децата жертви на престъпления се ползват със следните права:

1. представител, осигурен безплатно,
2. защита на личните данни,
3. недопускане на обществеността. (член 44, параграф 1 от Наказателно-процесуалния закон)

В допълнение към правата на жертвите, посочени в член 43 от този закон, жертвите на сексуални престъпления и трафик на хора се ползват със следните права:

1. безплатна консултация, преди да бъдат разпитани,
2. безплатен представител,
3. да бъдат разпитани в полицията или прокуратурата от лице от същия пол и по възможност от същото лице при повторен разпит,
4. да не отговарят на въпроси, които нямат връзка с престъплението, но засягат личния живот на жертвата,
5. да поискат да бъдат разпитани чрез аудиовизуални средства (член 292, параграф 4 от този закон),
6. защита на личните данни,
7. недопускане на обществеността по време на процеса. (член 44, параграф 4 от Наказателно-процесуалния закон)

По време на разследването жертвите на престъпления, които са частни обвинители или увредени лица, могат да насочат вниманието към всички факти и да предоставят доказателства, които са съществени за доказване на престъплението, установяване на извършителя/ите на престъплението и установяване на техните имуществени претенции.

Преди и на всички етапи от наказателното производство прокуратурата и съдът трябва да разглеждат въпроса дали е възможно подсъдимият да обезщети увреденото лице за загубите, причинени от престъплението. Те също така са длъжни да уведомят увреденото лице за определени права, предвидени по закон (напр. правото на увреденото лице да използва собствения си език, правото да заведе иск за щети и т.н.).

Лица, които е вероятно да имат информация относно престъплението, извършителя на престъплението или други важни обстоятелства, могат да бъдат призовани като свидетели.

Увредените лица, увредените лица в качество на ищци или частни обвинители могат да бъдат разпитани като свидетели.

Частният обвинител има същите права като прокурора, с изключение на правата, които принадлежат единствено на държавен орган.

Мога ли да правя изявления или да представям доказателства по време на съдебния процес? При какви условия?

Съгласно този закон увреденото лице има право:

1. да насочи вниманието към фактите и да представи доказателства;
2. да присъства на събирането на доказателствата;
3. да присъства на производството, да участва в събирането на доказателствата и да направи заключително изявление (член 51, параграф 1 от Закона за наказателния процес).

Жертва, която провежда наказателно преследване, има същите права като прокурора, с изключение на правата, които принадлежат единствено на държавен орган.

Частният обвинител има същите права като прокурора, с изключение на правата, които принадлежат единствено на държавен орган. За частните обвинители важат същите процесуални разпоредби, приложими за увредените лица и ищците.

По време на съдебното заседание главният съдия поканва всички страни да изложат доказателствата, които възнамеряват да представят по време на основното заседание. Всяка от страните се поканва да представи коментари по подадените от другата страна документи.

Каква информация ще получа по време на съдебния процес?

По време на разследването жертвите на престъпления, които са частни обвинители или увредени лица, могат да насочат вниманието към всички факти и да предоставят доказателства, които са от съществено значение за доказване на престъплението, установяване на извършителя(ите) на престъплението и установяване на техните имуществени претенции.

Жертва, която участва в наказателно производство като увредено лице, има право:

- да поиска информация от прокурора за действията, предприети по нейния сигнал, и да подаде жалба до по-горестоящ прокурор;
- да бъде уведомена за отхвърлянето на жалбата за извършено престъпление или за отказа на прокурора от наказателно преследване;
- да бъде информирана за изхода от наказателното производство.

Ще имам ли достъп до съдебната преписка?

Жертва, която участва в наказателно производство като увредено лице, има право да се запознае с преписката по делото.

■ Последна актуализация: 02/07/2025

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.